

İşletmelerdeki Rekreasyon Etkinlikleri ile Çalışan Verimliliği Arasındaki İlişki

The Relationship Between Recreation Activities and Employee Efficiency In Companies

ÖZET

Bu makale, işletmelerdeki rekreasyon etkinlikleri ile çalışan verimliliği arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Makale, kurumsal sosyal sorumluluk ve işletmelerde sosyal sorumluluk kavramlarına odaklanarak temel bir kurumsal çerçeve sunmakta, ayrıca, zaman kavramının çalışma hayatı ve serbest zaman ilişkisiyle nasıl bağlantılı olduğunu ele almaktadır. Rekreasyon teorisi ve işletmelerde rekreasyon etkinliklerinin önemi üzerine odaklanan makalede, rekreasyonun işlevleri ve bireysel-toplumsal yararları açıklanıyor. Bununla birlikte, rekreasyonel katılımı etkileyen faktörler ve çalışan verimliliğini artırmaya yönelik öneriler sunulmaktadır.

Makalenin amacı, işletmelerin rekreasyon etkinlikleri aracılığıyla çalışanların verimliliklerini artırma potansiyelini vurgulamaktır. Bu sayede, işletmelerin sosyal sorumluluklarını yerine getirirken çalışanların refahını artırabilecekleri ve aynı zamanda işletme kazanımlarını optimize edebilecekleri bir denge sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Çalışan Verimliliği, Kurumsal Sosyal Sorumluluk, İşletmelerde Sosyal Sorumluluk, Zaman Kavramı, Çalışma Hayatı, Serbest Zaman, Rekreasyon Teorisi

ABSTRACT

This article examines the relationship between recreational activities in businesses and employee productivity. The article provides a fundamental theoretical framework focusing on corporate social responsibility and social responsibility in businesses. It also discusses how the concept of time is related to work-life balance and leisure time.

The article focuses on recreational theory and the importance of recreational activities in businesses, explaining the functions of recreation and its individual and societal benefits. Additionally, it presents factors that influence recreational participation and provides suggestions for increasing employee productivity.

The purpose of the article is to emphasize the potential of businesses to enhance employee productivity through recreational activities. By doing so, a balance can be achieved where businesses can fulfill their social responsibilities, enhance employee well-being, and optimize business gains.

Keywords: Employee Efficiency, Corporate Social Responsibility, Social Responsibility in Businesses, Time Sense, Work-Life Balance, Leisure Time, Recreational Theory

GİRİŞ

Günümüzde işletmeler, sadece kâr maksimizasyonu ve faaliyetlerinin sürdürülebilirliği üzerinde odaklanmamakta, aynı zamanda sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etme gerekliliğini de hissetmektedirler. İşletmeler, toplumun beklentilerini karşılayabilmek ve sürdürülebilir bir geleceğe katkı sağlamak amacıyla çeşitli sosyal sorumluluk projelerine yatırım yapmaktadır. Bu bağlamda, işletmelerin çalışanlarına yönelik düzenledikleri rekreasyon etkinlikleri de sosyal sorumluluk kapsamında önemli bir yer tutmaktadır. Sosyal sorumluluk, işletmenin faaliyetlerini sadece kâr odaklı olarak değil, toplumun genel çıkarlarını da göz önünde bulundurarak yönetmesidir.² Kurumsal sosyal sorumluluk, işletmelerin sadece kâr elde etme amacının ötesine geçerek, çevre, toplum ve paydaşlarına karşı sorumluluklarını yerine getirmesini ifade eder.³ Buna göre işletmelerin kendi toplumlarının çıkarlarını koruması esastır. Bu araştırmada ayrıca işletme çalışanlarının kurumları bünyesinde gerçekleştirilen veya planlanan rekreasyon faaliyetlerini nasıl değerlendirdiklerini incelemektedir. Rekreasyon, bireylerin serbest zamanlarında tercih ettikleri keyifli ve neşeli etkinliklerin tamamını ifade eder.⁴

Bu çalışmada anket uygulamasıyla elde edilen veriler, çalışanların görüşleri, arzuları ve talepleri üzerinde detaylı bir analiz yapılarak sunulmuştur. Elde edilen sonuçlar, işletme çalışanlarının rekreasyonel etkinliklere olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını ve bu tür etkinliklerin çalışan verimliliğine pozitif katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

İşletmeler, rekabetçi piyasa koşullarında varlıklarını sürdürebilmek ve fark yaratabilmek için maddi ve manevi yatırımlar yapmaktadırlar. Bu yatırımlar, işletmelerin kimlik oluşturması, markalaşması, çalışanlarına aidiyet ve bağlılık kazandırması gibi birçok hedefe yönelik olarak gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda, işletmelerin tercih ettiği

Melih Keskin¹

How to Cite This Article

Keskin, M. (2023). "İşletmelerdeki Rekreasyon Etkinlikleri ile Çalışan Verimliliği Arasındaki İlişki", *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(66):3122-3131. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH.AS.70438>

Arrival: 03 May 2023

Published: 31 July 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Doktora Öğrencisi, Haliç Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

² Demir, H. & Songür, N. (1999). Sosyal Sorumluluk ve İş Ahlakı. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2 (3), 150-168. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/baunsobed/issue/50356/652250>

³ Aktan, C. C., & Börü, D. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk*, 11-36.

⁴ Karaküçük, S. & Başaran, Z. (1996). Stresle Başa Çıkma Rekreasyon Faktörü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (4), 55-64. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/27944/302573>

projelerin ve aktivitelerin, gelecekleri üzerinde büyük etkisi olduğu açıktır. Sosyal sorumluluk kapsamında gerçekleştirilen rekreasyon etkinlikleri de bu noktada önem kazanmaktadır. İşletmeler, çalışanlarının ihtiyaçlarını karşılamak, motivasyonlarını artırmak ve iş yerinde olumlu bir atmosfer oluşturmak amacıyla rekreasyonel etkinliklere önem vermektedir. Araştırma sonuçlarına göre, işletme çalışanlarının bu tür etkinliklere olumlu bir şekilde yaklaştıkları ve bu etkinliklerin çalışan verimliliğine olumlu katkı sağladığı belirlenmiştir. İşletmelerin sosyal sorumluluk anlayışıyla gerçekleştirdikleri bu tür etkinlikler, çalışanların iş yerine bağlılık duygusu ve motivasyonu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. İşletmelerin, çalışanlarına yönelik düzenledikleri bu tür etkinlikler, sadece çalışan memnuniyetini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda işletmelerin saygınlığını ve marka değerini de güçlendirmektedir. Bu nedenle, işletmelerin sosyal sorumluluk bilinciyle hareket ederek rekreasyon etkinliklerine önem vermeleri hem çalışanların hem de işletmelerin kazançlı çıkacağı bir strateji olacaktır.

TEMEL KAVRAMLAR VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Kurumsal sosyal sorumluluk, şirketlerin sadece kâr elde etmekle sınırlı kalmayıp topluma ve çevreye yönelik sorumluluklarını da gözetmelerini ifade eder. Bu kavram, şirketlerin toplum üzerindeki olumsuz etkilerini minimize etmeyi ve uzun vadeli faydaları maksimize etmeyi taahhüt ettiği bir yaklaşımı temsil eder, şirketlerin sadece yasal düzenlemelere uymakla yetinmeyip, toplumun genel çıkarlarını gözetmelerini ve etik değerlere uygun hareket etmelerini gerektirir. Şirketler, iş faaliyetlerinin yanı sıra çevre koruması, insan hakları, çalışanların refahı, toplumun gelişimi ve diğer sosyal konular gibi geniş bir yelpazede sorumluluklar üstlenir. Bunun yanında da ekonomik faaliyetlerin ötesine geçerek toplumun daha iyi bir yer haline gelmesine katkıda bulunma sorumluluğunu taşıdığını vurgular. Şirketler, çevresel sürdürülebilirlik için enerji ve kaynak kullanımını optimize etmek, toplumun ihtiyaçlarına yönelik projeleri desteklemek, eğitim ve sağlık gibi alanlarda katkıda bulunmak gibi adımlar atarak toplumsal faydayı artırmayı ve toplumun yaşam kalitesini iyileştirmeyi hedefler ve sürdürülebilir bir dünya için sosyal gelişmeye destek sağlamaya amaçlar. Bu sorumluluklar, işletmelerin ve yönetimlerin gönüllü olarak yürüttüğü yaratıcı, yenilikçi ve sosyal eylemler aracılığıyla gerçekleştirilir.

Bu eylemler, bireylerin yaşam kalitesini ve refah seviyelerini dolaylı olarak arttırırken iş gücü verimliliğine ve gelişimine katkıda bulunur. Ayrıca, karşılaşılan sorunların çözümüne ve iyileştirilmesine yönelik çalışmalar da kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında yer alır.⁵

Kurumsal sosyal sorumluluk aynı zamanda şirketin itibarını ve marka değerini de etkileyen bir faktördür. Toplumun beklentilerine ve değerlerine uygun hareket eden şirketler, genellikle daha iyi bir itibar elde eder ve tüketiciler tarafından tercih edilirler. Bu da uzun vadede şirketin sürdürülebilirlik ve başarı açısından avantaj sağlar.⁶

Bunun yanı sıra işletmeler, ürettikleri ürün ve hizmetlerin ilerlemesi, pazarlanması ve sürdürülebilirliği için çeşitli bölümleri bünyelerinde bulundurabilirler. Araştırma ve geliştirme, insan kaynakları, halkla ilişkiler gibi departmanlar bu amaçla kullanılabilir.

İşletmeler, faaliyet gösterdikleri toplumdan ayrı düşünülemezler, çünkü onların ürettiği mal ve hizmetlerle etkileşim halindedirler. İşletmeler, faaliyete başladıkları anda toplum nezdinde sorumluluklarını kabul ederler. Günümüzde, yalnızca yasal zorunlulukları yerine getirmek yeterli değildir; işletmelerin toplum tarafından beklenti ve sorumlulukları sürekli olarak değişmektedir. Bu nedenle, işletmeler etik davranışlar sergilemeli, toplumun çıkarlarını koruyup kollayan, çevreyi koruyan ve dengeli bir politika izlemelidir. Ayrıca, işletmeler paydaşlarının beklentilerine cevap vermenin yanı sıra yönetilebilirlik, adalet, şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi niteliklerle de itibar ve güven oluşturmalarıdır.⁷

İşletmelerde sosyal sorumluluk, şirketlerin sadece kâr elde etmeyi hedeflemeleri yerine toplumun genel çıkarlarını gözeterek, çevresel, sosyal ve ekonomik etkilerini dikkate alarak hareket etmelerini ifade eder. Sosyal sorumluluk, işletmelerin sadece hissedarlarına kâr sağlamak yerine çalışanları, müşterileri, tedarikçileri, toplum ve çevre gibi paydaşlarının da ihtiyaçlarını ve beklentilerini gözeterek faaliyet göstermelerini amaçlar.

Klasik sosyal sorumluluk yaklaşımına göre sosyal sorunların tespit edilmesi ve çözülmesi uzmanlık gerektiren bir konudur ve bu konuda birinci dereceden sorumluluk devlete aittir. İşletmelerin bu tür konulara odaklanması, asıl amacından sapmalarına ve toplumun olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilir. İşletmelerin sosyal sorumluluk çalışmalarına katılımı isteğe bağlı olmalı ve ekonomik faaliyetlerine odaklanmaları teşvik edilmelidir.⁸ Klasik yaklaşımın merkeze aldığı kâr ve piyasa maksimizasyonuna karşın şirketlerin müşterilerine, personele ve topluma

⁵ Keskin, M. (2022). Sosyal Sorumluluk Kapsamında İşletmelerdeki Rekreasyon Etkinlikleri Üzerine Bir Alan Araştırması [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı]. İstanbul, Türkiye.

⁶ Aktan, C. C., & Börü, D. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk, 11-36.

⁷ Çengel, Ö., Pirtini, S., & Çakıroğlu, I. (2020). Covid-19 Sürecinde İşletmelerde Kurumsal Yönetim ve Sosyal Sorumluluk Stratejilerinin Yeniden Yapılandırılması Üzerine Pazarlama Yönlü Bir Yaklaşım. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 4(7), 1-21.

⁸ Uzkesici, N. (2005). Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İşletmelerde Paydaş Beklentilerinin Karşılansında Yeni Fırsatlar ve Tuzaklar. *Kurgu*, 21(1), 66-81.

karşı sorumlu olması gerektiği üzerinde durmuştur. Klasik yaklaşımda iç paydaşlar önemli bir unsurken modern yaklaşımda müşteriler esastır.⁹ Modern sosyal sorumluluk yaklaşımı, işletmelerin sadece ekonomik faaliyetlerine odaklanmak yerine, toplumsal ve çevresel etkilerini de dikkate alarak daha geniş bir sorumluluk anlayışı benimsemeyi savunur. Bu yaklaşım, klasik sosyal sorumluluk yaklaşımının aksine, işletmelerin sosyal sorunlara duyarlılık göstermesi ve aktif olarak çözüm üretmeleri gerektiğini vurgular. İşletmelerin sadece yasal düzeyde sosyal sorumluluklarını yerine getirmeleri yeterli görülmez, aynı zamanda toplumun ve çevrenin ihtiyaçlarına katkıda bulunmaları beklenir.

Sosyal sorumluluk konusunu kısaca anlattıktan sonra konumuzu temellendirmeye yarayacak kavramlardan bir diğeri olan zaman, serbest zaman ve çalışma hayatında serbest zaman konularına değinmemiz gerekmektedir.

Zaman, literatürde "eylemde var olan soyut zamanı somuta çevirmektir"¹⁰ şeklinde ifade edilmektedir. Bununla beraber zaman insanın yaşamını düzenleyen ve etkileyen bir kavramdır. İnsanların günlük yaşam içerisinde yapmak zorunda olduğu işler ve sorumluluklar için ayrılan zaman, zorunlu aktiviteleri kapsar. Bunlar çalışma, okul, ev işleri, toplantılar gibi zamanı belirli bir şekilde kullanmayı gerektiren faaliyetlerdir. Bunun yanı sıra, insanların zorunlu aktiviteler dışında kalan zamanları da vardır. Bu zaman dilimi insanların serbest zamanı olarak adlandırılabilir. Serbest zaman, kişinin istediği şekilde kullanabileceği, dinlenmek, eğlenmek, hobilerine zaman ayırmak, sosyal ilişkiler kurmak gibi aktiviteler için ayrılan zamandır. Bu zaman dilimi, kişinin tercihlerine ve ilgi alanlarına göre farklılık gösterebilir. Marks'ın perspektifine göre zaman, insan gelişiminin bir alanıdır. İnsanlar, zamanı nasıl kullandıklarıyla birlikte, zaman içerisinde kendilerini nasıl geliştirdikleriyle de ilgilirlenir. Zaman, bireylerin yaşamlarını düzenlerken, aynı zamanda sosyalleşmelerini de etkiler. İnsanlar, zamanı planlayarak sosyal etkinliklere katılabilir, toplumda yerlerini bulabilir ve ilişkiler kurabilirler.¹¹

Çalışma hayatı ve serbest zaman arasındaki ilişki, bir bireyin iş ve kişisel yaşam dengesini nasıl kurduğunu ve işten sonra ne kadar zamanı serbest zaman etkinliklerine ayırdığını ifade eder. Bu ilişki, bireyin yaşam kalitesini, mutluluğunu ve genel refahını etkileyebilir. İyi bir denge sağlamak hem işte başarılı olmayı hem de kişisel hayattan tatmin elde etmeyi amaçlar. Çalışma hayatı ve serbest zaman arasındaki dengenin sağlanması, birçok farklı faktöre bağlıdır. İşin doğası, çalışma saatleri, işyeri kültürü ve kişisel tercihler, bu dengeyi etkileyen etmenler arasında yer alır. Boş zaman, Antikçağ'da insanın kendini gerçekleştirebileceği bir özgürlük alanı olarak, Orta Çağ'da ise kutsal bilgiye ulaşmanın imkânı olarak değerli görülmüştür. Her iki dönemde de bedensel çalışmanın dışında yüksek değer atfedilen boş zaman, felsefe yapmak veya dini vecibeleri yerine getirmek gibi ulvi amaçlara ulaşmayı sağlayan bir "çalışma alanı" olarak kabul edilmiş, bedensel çalışmalar ise değersiz olarak nitelendirilmiştir. Günümüzde ise boş zaman kavramı, serbest zaman olarak ifade edilmekte ve insanların deneyimleriyle orantılı olarak seçme, tercih, kaçış, spontanelik ve özgürlük gibi anlamlarla ilişkilendirilmektedir. İnsanlar için serbest zaman, yaşam kalitesini arttıran ve psikolojik rahatlama sağlayan bir alanı ifade etmektedir.¹² Günümüzde serbest zaman, kişisel tercihler ve ilgi alanları doğrultusunda değerlendirilen bir zaman dilimi olarak önem kazanmıştır.¹³

Rekreasyon kavramına gelecek olursak rekreasyon, Latince "yenilenme", "yeniden yaratılma" veya "yeniden yapılanma" anlamına gelen "recreatio" kelimesinden türetilmiştir. Rekreasyonun tanımı literatürde farklı araştırmacılar tarafından çeşitli yönleriyle ele alınarak açıklanmıştır. Sosyolojik, psikolojik ve ekonomik boyutlardan oluşan değerlendirmeler genellikle bu tanımlarda yer almaktadır. Türk Dil Kurumu, rekreasyonu "İnsanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacıyla gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler" ve "Bir bölgeyi insanların eğlenme ve dinlenme amacıyla kullanabilecekleri bir duruma getirme" şeklinde iki farklı şekilde tanımlamaktadır.¹⁴ Rekreatif faaliyetler, tüm yaş gruplarına hitap edebilir ve sosyal, sportif, sanatsal, pasif, manevi, turistik ve kültürel etkinliklerin yanı sıra fiziksel tedavi amacıyla da gerçekleştirilebilir. Bu faaliyetler doğru şekilde düzenlenirse birleştirici bir gücü vardır.¹⁵ Teknolojik uygulamaların desteklediği, maceralı ve heyecan verici etkinliklerle yeni nesillere hitap edilebilir. Ayrıca, doğaseverler arasında popüler olan kamp, doğa yürüyüşleri, balıkçılık gibi etkinlikler, farklı insanları bir araya getirme potansiyeline sahiptir. Rekreasyon kavramı, ABD ve Avrupa ülkelerinde orman rekreasyonları gibi açık alanlardaki doğallık ve görsellikle birlikte ilgi görmeye başlamıştır. Rekreasyonun gerçekleştirilebilmesi için bireylerin serbest zamanları olmalı, faaliyetler önceden planlanmalı, gerçekleştirilmeli ve

⁹ Karatepe, S. & Ozan, M. S. (2017). Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Kurumsal İtibar İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 8 (2), 80-101. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ayd/issue/33600/372885>

¹⁰ Üstünova, K. (2005). Türkçede Zaman Kavramı ve İşlenişi. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (9), 187-201. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sosbilder/issue/23137/247141>

¹¹ Karakoç, E. & Taydaş, O. (2013). Bir Serbest Zaman Etkinliği Olarak Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımı ile Yalnızlık Arasındaki. Selçuk İletişim, 7 (4), 33-45. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/josc/issue/19027/200547>

¹² Bahadır, M. (2016). Antikçağ'dan Günümüze Boş Zaman Üzerine Bir Değerlendirme. Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (2), 103-116. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/etusbed/issue/35461/393989>

¹³ Özbucak Albar, B. (2019). Çalışma Hayatında Algılanan Boş Zaman ve Sanal Kaytarma. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6 (2), 44-53. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/asead/issue/43544/521387>

¹⁴ Metin, C. T., Kesici, M., & Kodaş, D. (2013). Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımları.

¹⁵ Hazar, A. (2014). Rekreasyon ve Animasyon, Ankara: Detay Yayıncılık.

değerlendirilmelidir. İnsanlar ile doğal çevre arasında, hem ekonomik ve hayatın devamı açısından hem de turizm ve spor gibi birçok etkinliğin yer aldığı rekreasyonel değerler açısından yakın bir ilişki vardır. Bu ilişki, insanların doğayı keşfetmelerine, doğal kaynakları kullanmalarına ve rekreasyon aktiviteleriyle doğada zaman geçirmelerine olanak sağlar. Bu durum, insanların doğaya olan bağlılığını ve doğal çevrenin korunmasına duyulan önemi vurgular niteliktedir.¹⁶

Rekreasyon, bireylere sosyalleşme, gelişme, aktif veya pasif rol alma imkânı, sınırsızlık, çeşitlilik, bilimsel destek ve devletin desteği gibi belli başlı özellikler sunar. Rekreasyon etkinlikleri, insanların sosyal etkileşimlerde bulunmasını, kişisel gelişimlerini desteklemesini sağlar. Bireyler, tercihlerine göre aktif veya pasif bir rol alabilir ve ilgi alanlarına uygun etkinlikler seçebilirler. Rekreasyon, çeşitli seçenekler sunarak bireylerin özgürlük ve seçim yapma imkânı elde etmesini sağlar. Bilimsel çalışmalarla desteklenen rekreasyon, planlama ve yönetim açısından da önem taşır. Devletler, rekreasyon etkinliklerini teşvik eder ve toplumun refahını artırmayı hedefler. Rekreasyon etkinlikleri bireylere sosyalleşme, gelişme, özgürlük ve seçim yapma imkânı sağlar. Bu etkinlikler çeşitlilik gösterir ve bilimsel çalışmalarla desteklenir.¹⁷

Devletler tarafından da desteklenen rekreasyon, toplumun yaşam kalitesini artırmaya yönelik bir misyon üstlenir. Rekreasyon, insanların dinlenme, eğlenme ve stres azaltma amacıyla gerçekleştirdikleri faaliyetlerin bir kategorisini temsil eder. Bu faaliyetler, dinlenme ve restorasyon sağlama, sağlık geliştirme, stres azaltma, sosyal bağlantılar kurma, öğrenme ve kişisel gelişim, doğa ve çevre farkındalığı gibi işlevlere sahiptir. Rekreasyon, bireylerin genel refahını artırır, sağlıklarını destekler ve yaşam kalitesini yükseltir. Bu nedenle, rekreasyonun farklı boyutları, bireylerin sosyal, fiziksel ve duygusal gereksinimlerini karşılamada önemli bir rol oynamaktadır.

Rekreasyon ve serbest zaman etkinlikleri bireyler için birçok fayda sağlar. Serbest zaman, terapatik olarak nitelendirilmektedir ve sağlık açısından fayda sağlamaktadır, çünkü birincil ve ikincil yaşlanma risklerini azaltabilmekte, stres ile başa çıkmayı kolaylaştırmakta ve hastalıklar ile rahatsızlıkların olumsuz etkilerini önleyebilmektedir.¹⁸ Rekreasyon psikolojik açıdan, zihinsel gelişimi destekler, düşünce süreçlerini teşvik eder, öğrenmeyi artırır ve stresi azaltır. Bireylerin kişisel gelişimine katkıda bulunur, özgüveni artırır, yeni becerilerin öğrenilmesini sağlar ve sosyal becerilerin geliştirilmesine yardımcı olur. Aynı zamanda, fiziksel sağlığı destekler, kasları güçlendirir, kardiyovasküler dayanıklılığı artırır ve genel sağlık durumunu iyileştirir. Sosyal ve kültürel olarak, topluluk tatminini artırır, insanları bir araya getirir, sosyal bağları güçlendirir ve toplumsal ilişkileri geliştirir. Kültürel bilinci artırır, farklı kültürleri tanımaya yardımcı olur ve hoşgörüyü teşvik eder. Ekonomik olarak, iş verimliliğini artırır, turizm ve eğlence sektörlerine katkıda bulunur ve ekonomik büyümeyi destekler. Çevresel olarak, çevre koruma ve bakımına katkıda bulunur, doğal alanların korunmasını teşvik eder ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını destekler.

Rekreasyonel etkinliklere katılımı etkileyen faktörler, bireylerin bu etkinliklere olan avantajlarını ve dezavantajlarını içerir. Rekreasyon, bireylerin bedensel, zihinsel, ruhsal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir araçtır. Ancak, bu etkinliklere katılımın bazı avantajları ve dezavantajları vardır. Türkiye örneğinde, araştırmalar bireylerin iş yoğunluğu ve plansız şehirleşme nedeniyle rekreatif etkinliklerden uzaklaştıklarını göstermektedir. Kentlerde açık alanlarda doğa sporları, sanatsal etkinlikler ve kültürel etkinlikler gibi rekreasyonel faaliyetler için yeterli alanların olmaması ve var olan alanların da tahribata uğraması, beklentilerin karşılanmamasına yol açmaktadır. İstanbul gibi büyük bir şehirde bile birey başına düşen rekreasyon alanı miktarının düşük olması, Türkiye'nin gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında standartların altında kaldığını göstermektedir. Çevre faktörü, açık hava rekreasyonunun gerçekleşmesi ve sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Doğal kaynakların korunması ve doğru kullanımı, sürdürülebilir bir çevrede ihtiyaçların karşılanmasını sağlamaktadır. Bilinçsiz kullanılan açık alanlar ve yapılan aktiviteler doğaya zarar verebilir ve kaynakların yanlış kullanımı ileride tehlike oluşturabilir. Bu nedenle, doğal çevrenin korunması önemlidir ve bu konu Maastricht Anlaşması'nda tanımlanmıştır. Çevrenin kalitesinin ve kapasitesinin geliştirilmesi, insan sağlığının korunması, doğal kaynakların önemsenmesi ve ulusal/uluslararası çevre problemlerinin ele alınması bu anlaşma çerçevesinde vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, rekreasyon etkinliklerine katılımı kısıtlayan faktörler bireylerin günlük yaşamlarındaki durumlarına, çevresel koşullara, kültürel faktörlere ve altyapı eksikliklerine bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Bu faktörlerin

¹⁶ Akyüz, H., Murat, K. U. L., & Yaşartürk, F. (2016). Rekreasyon Açısından Ormanlar ve Çevre. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 881-890.

¹⁷ Gül, T. (2014). Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım. A. Yaylı (Ed.), Rekreasyonu Giriş. Ankara: Detay Yayıncılık.

¹⁸ Sevil, T. (2016). *Terapatik Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Yaşlıların Algıladıkları Boş Zaman Tatmini, Yaşam Tatmini ve Yaşam Kalitesine Etkisi* (Doctoral Dissertation, Anadolu University (Turkey)).

anlaşılması ve ele alınması, insanların serbest zamanlarını değerlendirmeleri için daha uygun ortamların oluşturulmasını sağlayacaktır.¹⁹

Yapılan çalışmada, işletmelerde sosyal sorumluluk çalışmalarının önemli bir yer tuttuğu ve rekreasyon etkinliklerinin bu çalışmalara destekleyici nitelikte olduğu belirtilmiştir. Rekreasyon etkinliklerinin kişisel, toplumsal ve işletme düzeyinde işlevsel olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada elde edilen verilere göre, rekreasyon etkinliği bulunan işletmelerin çalışan verimliliğini olumlu yönde etkilediği ve işletme kazanımlarına katkı sağladığı görülmektedir. Ancak, rekreasyon etkinliklerinin yeterli düzeyde planlanmadığı ve işletmelerin etkinlik tatminine gereken önemi vermediği ifade edilmiştir. İşletmelerin, çalışanların istek, arzu ve tercihlerini dikkate alarak çalışan odaklı rekreasyonel etkinlikler düzenlemeleri önerilmektedir. Ayrıca, rekreasyon etkinliklerinin işletme yapısı göz önünde bulundurularak uzmanlar tarafından planlanması ve yürütülmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Çalışmada ayrıca, rekreasyon etkinliği bulunan işletmelerde eğitim düzeyi, işletme türü ve işletmedeki görev gibi faktörlerin çalışan verimliliği üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu da vurgulanmaktadır.

MATERYAL VE METOD

Keskin, M. (2022) bu çalışma, işletmelerde rekreasyon etkinliklerinin sosyal sorumluluk çalışmaları kapsamında önemli bir alan olduğunu vurgulamaktadır. İşletmelerdeki rekreasyon etkinliklerinin kişisel, toplumsal ve işletme açısından birçok fayda sağlayabileceği belirtilmektedir. Çalışmada İstanbul'da mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli hizmet sektörü işletmelerinde 394 kişiye anket uygulanmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Anket, 2021 yılında uygulanmış ve veriler Google Forms gibi bir anket yönetim sistemi aracılığıyla toplanmıştır. Anketin

güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları için IBM SPSS Paket Programı kullanılmış ve ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak güvenilirlik ve geçerlilik dereceleri belirlenmiştir. Veri örnekleminin belirlenmesi için sosyal medya platformları ve dijital iletişim uygulamalarından yararlanılmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik sorular yer almakta ve katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim, işletmenin türü, işletmedeki görevi gibi bilgileri içermektedir. İkinci bölümde ise katılımcıların rekreasyon odaklı çalışan verimliliği ölçeği hakkındaki düşüncelerini değerlendirmeleri istenmektedir.

Rekreasyon odaklı çalışan verimliliği ölçeği 33 ifade ve 10 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte 5'li likert ölçeği kullanılmış ve katılımcılar ifadeleri "Kesinlikle Katılmıyorum" ile "Kesinlikle Katılıyorum" arasında bir ölçekte değerlendirmişlerdir.

¹⁹ Keskin, M. (2022)

Tablo 1: Rekreasyon Etkinliği Bulunan İşletmelerin Bazı Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler (n=238)	Gruplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	98	41,2
	Erkek	140	58,8
Yaş	18-24	50	21,0
	25-34	88	37,0
	35-44	78	32,8
	45-54	18	7,6
	55 ve üzeri	4	1,7
Eğitim	İlköğretim	3	1,3
	Lise	32	13,4
	Üniversite	161	67,6
	Lisansüstü	42	17,6
İşletmenin Türü	Mikro (1-9)	57	23,9
	Küçük (10-49)	51	21,4
	Orta (50-249)	38	16,0
	Büyük (250 üzeri)	92	38,7
İşletmedeki Görev	Yönetilen (yetkisiz çalışan)	137	57,6
	Yönetici	80	33,6
	Hissedar (ortak)	14	5,9
	İş yeri sahibi	7	2,9
Verimlilik	Olumlu	224	94,1
	Olumsuz	14	5,9
Rekreasyonel Çalışmalar*	Sportif etkinlikler (fiziksel)	160	67,2
	Kültürel etkinlikler (çağdaş-popüler)	145	60,9
	Sanatsal etkinlikler (güzel sanatlar)	107	45,0
	Turistik etkinlikler (gezi-seyahat)	134	56,3
	Sağlık etkinlikleri (terapi-önleyici hizmetler)	81	34,0
	Pasif etkinlikler (seminer-söyleşi)	59	24,8
	Manevi etkinlikler	61	25,6
	Açık alan etkinlikleri (doğada yapılan)	147	61,8
	İnsani yardım etkinlikleri	97	40,8

*Birden fazla cevap verilmiştir.

Tablo 1’de ki rekreasyon etkinliğinde bulunan işletmelerdeki katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet dağılımının %41,2 kadın ve %58,8 erkek olduğu görülmektedir. Yaş dağılımında %21,0 18-24 yaş grubunda, %37,0 25-34 yaş grubunda, %32,8 35-44 yaş grubunda, %7,6 45-54 yaş grubunda ve %1,7 55 ve üzeri yaş grubunda olduğu belirlenmiştir. Eğitim düzeyine bakıldığında ise %1,3 ilköğretim, %13,4 lise, %67,6 üniversite ve %17,6 lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. İşletme büyüklüklerine göre dağılım ise %23,9 mikro, %21,4 küçük, %16,0 orta ve %38,7 büyük işletmelerde çalışanların olduğunu göstermektedir. Katılımcıların görevlerine bakıldığında ise %57,6 yönetilen (yetkisiz çalışan), %33,6 yönetici, %5,9 hissedar (ortak) ve %2,9 iş yeri sahibi olduğu belirlenmiştir.²⁰

²⁰ Keskin, M. (2022)

Tablo 2: Rekreasyon Etkinliği Bulunmayan İşletmelerin Bazı Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler (n=156)	Gruplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	80	51,3
	Erkek	76	48,7
Yaş	18-24	13	8,3
	25-34	62	39,7
	35-44	51	32,7
	45-54	24	15,4
	55 ve üzeri	6	3,8
Eğitim	İlköğretim	2	1,3
	Lise	29	18,6
	Üniversite	88	56,4
	Lisansüstü	37	23,7
İşletmenin Türü	Mikro (1-9)	43	27,6
	Küçük (10-49)	25	16,0
	Orta (50-249)	24	15,4
	Büyük (250 üzeri)	64	41,0
İşletmedeki Görev	Yönetilen (yetkisiz çalışan)	109	69,9
	Yönetici	32	20,5
	Hissedar (ortak)	5	3,2
	İş yeri sahibi	10	6,4
Verimlilik	Olumlu	141	90,4
	Olumsuz	15	9,6
Rekreasyonel Çalışmalar*	Sportif etkinlikler (fiziksel)	109	69,9
	Kültürel etkinlikler (çağdaş-popüler)	99	63,5
	Sanatsal etkinlikler (güzel sanatlar)	91	58,3
	Turistik etkinlikler (gezi-seyahat)	98	62,8
	Sağlık etkinlikleri (terapi-önleyici hizmetler)	69	44,2
	Pasif etkinlikler (seminer-söyleşi)	46	29,5
	Manevi etkinlikler	44	28,2
	Açık alan etkinlikleri (doğada yapılan)	104	66,7
İnsani yardım etkinlikleri	75	48,1	

*Birden fazla cevap verilmiştir.

Tablo 2'de ki rekreasyon etkinliğinde bulunmayan işletmelerdeki katılımcıların demografik özellikleri de incelenmiştir. Bu gruptaki katılımcıların cinsiyet dağılımı %51,3 kadın ve %48,7 erkek olarak görülmektedir. Yaş dağılımında %8,3 18-24 yaş grubunda, %39,7 25-34 yaş grubunda, %32,7 35-44 yaş grubunda, %15,4 45-54 yaş grubunda ve %3,8 55 ve üzeri yaş grubunda olduğu belirlenmiştir. Eğitim düzeyine göre dağılım ise %1,3 ilköğretim, %18,6 lise, %56,4 üniversite ve %23,7 lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. İşletme büyüklüklerine göre dağılım ise %27,6 mikro, %16,0 küçük, %15,4 orta ve % 41,0 büyük işletmelerde çalışanların olduğu belirlenmiştir. Bu veriler, rekreasyon etkinliğinde bulunmayan işletmelerdeki katılımcıların daha çok mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerde çalıştığını göstermektedir. Büyük ölçekli işletmelerde çalışanların oranı ise daha yüksektir.²¹

ANALİZ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Araştırma kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda çeşitli çözüm önerileri ortaya çıkmıştır. Bu öneriler, katılımcıların rekreasyon etkinlikleri tercihlerinin uygulanmasına yönelik stratejileri içermektedir. Öncelikle, sosyal sorumluluk proje yöneticisi istihdam edilmesi önerilmektedir. Bu sayede, projelerin üretimi, yürütülmesi ve raporlanmasından sorumlu bir kişiye sahip olunacak ve sosyal sorumluluk çalışmalarında kurumsallık ve devamlılık sağlanabilecektir.

İkinci olarak, işletmelerin rekreasyon alanlarının oluşturulması veya desteklenmesine önem vermesi gerekmektedir. Çünkü alan, rekreasyon etkinliklerini etkileyen önemli bir unsurdur ve nitelikli alanlarda daha kapsamlı uygulamalar gerçekleştirilebilir. Bu bağlamda, işletmelerin mesai içi ve dışındaki serbest zamanları daha verimli geçirmeyi sağlayacak rekreasyon alanlarının oluşturulmasına destek vermeleri önemlidir. Ayrıca, işletmelerin fiziki ortam ve şartlarının elverdiği ölçüde, kurum bünyesinde çeşitli etkinlikleri bulundurarak katılımcıların ince motor becerileri ve analitik düşüncelerinin gelişimine katkı sağlamaları da önerilmektedir.

Üçüncü olarak, işletmelerin rekreasyonel iş yeri uygulamalarına ağırlık vermeleri önerilmektedir. İş yerinde gerçekleştirilecek rekreasyonel etkinlikler, iç ve dış paydaşların fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlığına katkıda bulunacak ve etkileşimi ile iletişimi artıracaktır. Bu uygulamalar sayesinde iş kazaları, işe devamsızlıklar gibi olumsuz etkiler azalacak ve çalışanların iş yerinde geçirdiği süre artacaktır.

²¹ Keskin, M. (2022)

Başarılı çalışanların ödüllendirilmesi de önemli bir çözüm önerisidir. Sosyal sorumluluk ve rekreasyon etkinliklerinin değerlendirilmesinde başarılı olan çalışanlar maddi ve manevi olarak takdir edilmeli ve motivasyonları artırılmalıdır. Bu, diğer çalışanlar için de bir örnek oluşturacak ve motivasyonlarını yükseltecektir.

Ayrıca, sosyal sorumluluk ve rekreasyon etkinliklerinin düzenli ve sürekli bir şekilde uygulanması önerilmektedir. İşletmelerin bireysel ve toplumsal sorunlara çözüm oluşturabilecek projeleri ve çalışmalarını sürekli gündemde tutmaları gerekmektedir. Güncel konular üzerinden hareket etmek ve düzenli bir şekilde etkinliklerin gerçekleştirilmesi, rekreasyon etkinliklerinin kişilere ve işletmelere sağladığı kazanımların daha etkili olmasını sağlayacaktır.

Çalışanların ilgi duydukları veya duyacakları etkinliklere yönlendirilmeleri de önemli bir stratejidir. İşletmelerin bireylerin hedeflerine ve ideallerine uygun katkılar sağlamaları, kişiler üzerinde olumlu etkiler bırakacaktır. Yeni ve ilgi çekici etkinliklerin sunulması, kişilerin yaşamlarına heyecan katacaktır. Bu nedenle, etkinliklerin iyi bir şekilde tanıtılması ve bireylerin ön yargı oluşmadan deneyimlemelerinin sağlanması önemlidir.

Departmanlar arası çeşitli yarışma etkinliklerinin düzenlenmesi de önerilen stratejiler arasındadır. İşletme çalışanlarının sadece iş ortamında değil sosyal, sportif ve kültürel alanda da yarışmalarına imkân ve olanak sağlanmalıdır. Bu tür etkinlikler, işletme strateji ve hedeflerine ulaşmada önemli bir katkı sağlayacaktır. Örneğin, oryantiring gibi bir etkinlikte birlikte hareket etme, koordinasyon ve takım bütünlüğü sağlanabilir.

Ayrıca, mevcut potansiyellerin belirlenerek uygulamaya geçirilmesi konusunda çalışanların teşvik edilmesi önemlidir. İşletmelerin daha önce deneyimi olan ve yetkinliklere sahip kişileri tespit edip desteklemeleri önemli bir kazanımdır. Örneğin, dağcılıkla ilgilenen bir çalışana malzeme desteği ve ekstra izin imkânı sağlanarak hedeflerine ulaşması için destek verilmelidir.

Çalışanların ve ailelerinin kapsayacak şekilde düzenlenen çalışmalar da önemli bir stratejidir. Rekreasyon etkinliklerine katılan kişilerin aileleri ve diğer paydaşlarının da organizasyonlara dahil edilmesi, daha geniş bir kitleye ulaşılmasını sağlayacaktır. Bu sayede, dostluk ve arkadaşlık kurulması ile sosyalleşme desteklenmiş olacaktır.

Son olarak, kurumsal iş birliklerinin sağlanması önemli bir stratejidir. Çeşitli rekreasyon etkinliklerini tek bir yerde gerçekleştirmek zor olabilir. Bu durumda, sivil toplum kuruluşları, okullar, platformlar gibi kuruluşlarla iş birliği yaparak ortak etkinlikler düzenlemek faydalı olacaktır. Bu sayede, kaynaklar ve deneyimler paylaşılacak, etkinliklerin daha büyük kitlelere ulaşması sağlanacaktır.

SONUÇ

İşletmeler, insanların rutin yaşamlarında ve çalışma hayatlarında karşılaştıkları sosyal ve toplumsal sorunlarla ilgilenmektedir. Bu sorunların tespiti ve çözümü, işletmelerin insan kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde kullanmaları için önemlidir. İşletmeler, toplum içinde sosyal bir varlık olarak sosyal sorumluluk çalışmalarıyla duyarlılıklarını gösterebilirler. Bu bağlamda, rekreasyon etkinlikleri işletmelerin sosyal sorumluluk çalışmaları kapsamında önemli bir rol oynar. Rekreasyon etkinlikleri, işletmelerin desteklediği ve teşvik ettiği etkinlikler arasında öne çıkar.²²

Bu çalışmada, işletmelerde rekreasyonel faaliyetlerin uygulanması için çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu önerilerin uygulanmasıyla işletmeler, çalışanların verimliliğini artırabilir, iş yeri atmosferini iyileştirebilir ve sosyal sorumluluklarını yerine getirebilirler.

Öneriler arasında sosyal sorumluluk proje yöneticisi istihdam etmek, rekreasyon alanları oluşturmak veya desteklemek, rekreasyonel işyeri uygulamalarını hayata geçirmek, başarılı çalışanları ödüllendirmek, rekreasyonel faaliyetleri düzenli ve sürekli olarak uygulamak, çalışanları ilgi alanlarına yönlendirmek, rekabetçi etkinlikler düzenlemek, çalışanları potansiyellerini keşfetmeye teşvik etmek ve kurumsal iş birliğini sağlamak yer almaktadır.

Bu önerilerin bir arada değerlendirilmesi ve uygulanması, rekreasyonel faaliyetlerin etkinliğini ve sürdürülebilirliğini artırabilir. Bu da çalışanların memnuniyetini ve motivasyonunu yükseltebilir, işletmelerin rekabet gücünü artırabilir ve sosyal sorumluluk algısını güçlendirebilir.

Ankete katılan 394 kişi aracılığıyla elde edilen veriler analiz edilerek çeşitli sonuçlar elde edilmiştir. Verilere göre, rekreasyon etkinliğinde bulunan işletmelerdeki katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde, kadınların %41,2'si ve erkeklerin %58,8'inin katıldığı görülmüştür. Katılımcıların yaş grupları dağılımı ise çoğunlukla 25-44 yaş aralığında yoğunlaşmıştır. Eğitim düzeyi açısından ise çoğunluk üniversite mezunudur. İşletmelerin büyüklüklerine göre dağılım incelendiğinde, katılımcıların çoğunlukla büyük ölçekli işletmelerde çalıştığı ortaya

²² Keskin M. 2022, Sosyal Sorumluluk ve Rekreasyon, Kitap Yurdu Doğrudan Yayıncılık

çıkıştır. Katılımcıların çalışma pozisyonlarına bakıldığında ise çoğunlukla yönetilen (yetkisiz çalışan) ve yönetici pozisyonunda buldukları görülmüştür.

Çalışmadaki anketlerden elde edilen verilerine göre, rekreasyon etkinliğinde bulunan işletmelerdeki katılımcılar, iş yeri rekreasyon etkinliklerinin verimliliği olumlu yönde etkilediğini beyan etmişlerdir. Ancak rekreasyon etkinliği bulunan ve bulunmayan işletmeler arasında çalışan verimliliği açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu durum, rekreasyon etkinliklerinin işletmelerde yeterince tatmin edici olmadığını ve planlama eksikliklerinin olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, rekreasyon etkinliğinde bulunan işletmelerdeki katılımcıların rekreasyon odaklı çalışan verimliliği ölçeği boyutlarına göre farklılaşma durumları incelenmiştir. Eğitim düzeyi, işletme türü ve işletmedeki görev değişkenleri, bazı alt boyutlarda anlamlı farklılıklara neden olmuştur. Örneğin, üniversite mezunu katılımcılar örgütsel bağlılık, iletişim, stres atma, dinlenme ve yenilenme, esenlik, grup dinamiği, ödül ve duygu alt boyutları arasında anlamlı farklılık göstermiştir. Sonuç olarak, işletmelerin rekreasyon etkinliklerine daha fazla önem vermesi, bu etkinliklerin çalışan verimliliğine ve işletme kazanımlarına olumlu katkı sağlaması açısından önemlidir. İşletmeler, rekreasyon etkinliklerini çalışanların isteklerini dikkate alarak planlamalı ve uzman kişilerden destek almalıdır. Ayrıca, çalışanların tercihlerini belirlemek amacıyla yapılan ankette, katılımcıların çoğunlukla sportif, açık alan, kültürel, turistik ve sanatsal etkinlikleri tercih ettikleri görülmüştür.

Araştırmanın güvenilirliği test edildiğinde tablo 4'teki sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu veriler sonucunda tablo 3'te yer alan bulgular ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu araştırma özelindeki örneklem için Rekreasyon Odaklı Çalışan Verimliliği Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı 0,98 bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik katsayısının yüksek ve tatmin edici düzeyde ($\alpha > 0.80$) olduğu tespit edilmiştir. Tablo 4'te rekreasyon odaklı çalışan verimliliği ölçeğine verilmiş olan cevaplar incelendiğinde genel ortalamanın 3,87+0,73 yani yüksek olduğu alt boyutlarından örgütsel bağlılık boyutunun ortalaması 3,92+0,90, iletişim boyutunun ortalaması 4,07+0,87, stres atma boyutunun ortalaması 4,02+0,91, dinlenme ve yenilenme boyutunun ortalaması 3,84+0,89, motivasyon boyutunun ortalaması 3,81+0,88, iş tatmini boyutunun ortalaması 3,82+0,82, esenlik (sağlık ve refah) boyutunun ortalaması 3,68+0,90, grup dinamiği boyutunun ortalaması 4,02+0,84, ödül boyutunun ortalaması 3,63+0,83 ve duygu boyutu ortalaması 3,97+0,83 olduğu görülmektedir. İletişim boyutun yüksek olması katılımcıların daha çok iletişime göre rekreasyon odaklı çalışan verimliliği yaşadığı söylenebilir.

Tablo 3: Kullanılan Ölçek ve Alt Boyutlarının Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Kullanılan Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
Rekreasyon Odaklı Çalışan Verimliliği Ölçeği	33	0,976
Örgütsel Bağlılık	4	0,927
İletişim	3	0,915
Stres Atma	3	0,916
Dinlenme ve Yenilenme	3	0,908
Motivasyon	3	0,898
İş Tatmini	4	0,886
Esenlik (Sağlık ve Refah)	3	0,865
Grup Dinamiği	3	0,886
Ödül	4	0,850
Duygu	3	0,934

Tablo 4: Kullanılan Ölçek ve Alt Boyutlarının Normallik Analizi Sonuçları

Ölçek	Ortalama (\bar{x})	Standart Sapma (ss)	Düzye
Rekreasyon Odaklı Çalışan Verimliliği Ölçeği¹	3,87	0,73	Yüksek
Örgütsel Bağlılık	3,92	0,90	Yüksek
İletişim	4,07	0,87	Yüksek
Stres Atma	4,02	0,91	Yüksek
Dinlenme ve Yenilenme	3,84	0,89	Yüksek
Motivasyon	3,81	0,88	Yüksek
İş Tatmini	3,82	0,82	Yüksek
Esenlik (Sağlık ve Refah)	3,68	0,90	Yüksek
Grup Dinamiği	4,02	0,84	Yüksek
Ödül	3,63	0,83	Yüksek
Duygu	3,97	0,83	Yüksek

Ölçek¹: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Biraz Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum

KAYNAKÇA

Aktan, C. C., & Börü, D. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk, 11-36.

- Akyüz, H., Murat, K. U. L., & Yaşartürk, F. (2016). Rekreasyon Açısından Ormanlar ve Çevre. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 881-890.
- Bahadır, M. (2016). Antik Çağ'dan Günümüze Boş Zaman Üzerine Bir Değerlendirme. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (2), 103-116. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/etusbed/issue/35461/393989>
- Çengel, Ö., Pirtini, S., & Çakıroğlu, I. (2020). Covid-19 Sürecinde İşletmelerde Kurumsal Yönetim ve Sosyal Sorumluluk Stratejilerinin Yeniden Yapılandırılması Üzerine Pazarlama Yönlü Bir Yaklaşım. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 4(7), 1-21.
- Demir, H. & Songür, N. (1999). Sosyal Sorumluluk ve İş Ahlakı. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (3), 150-168. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/baunsobed/issue/50356/652250>
- Gül, T. (2014). Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım. A. Yaylı (Ed.), *Rekreasyona Giriş*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hazar, A. (2014). *Rekreasyon ve Animasyon*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Karakoç, E. & Taydaş, O. (2013). Bir Serbest Zaman Etkinliği Olarak Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımı ile Yalnızlık Arasındaki. *Selçuk İletişim*, 7 (4), 33-45. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/josc/issue/19027/200547>
- Karaküçük, S. & Başaran, Z. (1996). Stresle Başa Çıkma Rekreasyon Faktörü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (4), 55-64. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/27944/302573>
- Karatepe, S. & Ozan, M. S. (2017). Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Kurumsal İtibar İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 8 (2), 80-101. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ayd/issue/33600/372885>
- Keskin, M. (2022). Sosyal Sorumluluk Kapsamında İşletmelerdeki Rekreasyon Etkinlikleri Üzerine Bir Alan Araştırması [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı]. İstanbul, Türkiye.
- Keskin M. 2022, Sosyal Sorumluluk ve Rekreasyon, Kitap Yurdu Doğrudan Yayıncılık
- Metin, C. T., Kesici, M., & Kodaş, D. (2013). Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımları.
- Özbucak Albar, B. (2019). Çalışma Hayatında Algılanan Boş Zaman ve Sanal Kaytarma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6 (2), 44-53. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/asead/issue/43544/521387>
- Sevil, T. (2016). Terapatik Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Yaşlıların Algıladıkları Boş Zaman Tatmini, Yaşam Tatmini ve Yaşam Kalitesine Etkisi (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- Uzkesici, N. (2005). Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İşletmelerde Paydaş Beklentilerinin Karşılmasında Yeni Fırsatlar ve Tuzaklar. *Kurgu*, 21(1), 66-81.
- Üstünova, K. (2005). Türkçede Zaman Kavramı ve İşlenişi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (9), 187-201. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sosbilder/issue/23137/247141>